

AKTIVITETER FRA FAFO ØSTFORUM

Fafo Østforum seminar 13. desember 2011:

Evaluering av tiltak mot sosial dumping. Fafo har, på oppdrag fra Arbeidsdepartementet, evaluert myndighetenes tiltak mot sosial dumping.

Resultatene fra evalueringen presenteres på dette seminaret, som arrangeres 13. desember kl 12.30-14.00 i Fafos lokaler. Innledning ved Fafo-forskerne Line Eldring og Anne Mette Ødegård. Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm vil kommentere rapporten.

[Seminarprogram](#)

[Påmelding via web innen 12. desember](#)

Nytt Fafo-notat om østeuropeisk arbeidskraft i fire bransjer.

Fafo-forskerne Anne Mette Ødegård og Rolf K. Andersen (bildet) har laget et notat om erfaringer med bruk av østeuropeisk arbeidskraft i fire bransjer; nærmere bestemt hotell, verft, fiskeindustri og kjøttindustri. Behovet for arbeidskraft i disse bransjene varierer i takt med svingningene i produksjonen.

Arbeidsinnvandringen gir i mange tilfeller mer fleksibilitet i arbeidstid og lavere lønnskostnader. (Fafo Østforum, 30.11.11) Les mer om, og last ned, notatet [Østeuropeisk arbeidskraft i hotell, verft, fiskeindustri og kjøttindustri](#)

NYHETSSAKER FRA VÅR NYHETSTJENESTE

ALLMENNGJØRING OG SOSIAL DUMPING

[Temaside om allmenngjøring](#)

Flom av søreuropeere søker lykken i Norge. NAV og Skatteetaten forteller om større pågang fra spanjoler og grekere som søker seg bort fra gjeldskrisen i Sør-Europa. SVs Karin Andersen frykter forskjellsbehandling. - Nå vil folk flytte på seg fordi de ikke har jobb. Da blir det desto viktigere å holde fast ved prinsippet om at alle som jobber i Norge skal ha norske lønns- og arbeidsvilkår, sa Andersen i under finansdebatten i Stortinget. (Dagens Næringsliv/NTB, 25.11.11) [Les mer](#)
Se også: [Ferdig utdannet og klar til innsats](#) (Aftenposten, leder, 27.11.11) [FrP-politiker frykter velferdskytninger](#) (Nyheteene 24, 26.11.11)

Massedemonstrasjon mot sosial dumping i transport. Svenske sjåfører planlegger en massedemonstrasjon for å synliggjøre for riksdagen at ulovlig yrkestrafikk koster både arbeidsplasser og gir tapte skatteinntekter. – Det er sosial dumping som stadig oftere ser ut som slavehandel, mener Nils-Åke Petersson, formann i TIA Sverige (Truckers International Association). Useriøse transportører som utnytter utenlandske sjåfører som kjører ulovlig og dumper prisene - det var temaet da representanter for svenske, danske, hollandske og norske sjåførorganisasjoner møttes. (Tungt, 18.11.11) [Les mer](#)

Andre nyhetssaker om sosial dumping

Timelønnen er på 14 kroner, ikke 36. Litauerne som er innleid via NST-gruppen til bedriften High Comp på Bokn tjener så lite som 14,50 i timen, mener Industri Energi. I tillegg kommer dietten som er ment for kost mens de er i Norge. De er i Norge seks uker av gangen, så det skal ikke regnes som lønn, sier Øyvind Hopland, i Industri Energi. Verken fagforeningen eller Arbeidstilsynet kan gjøre noe. Grunnen er at arbeidet som foregår i virksomheten ikke er omfattet av allmenngjøring og kommer derfor ikke inn under norske tariffregler. (NRK Rogaland, 28.11.11) [Les mer](#)
Se også: [Avdekking av grov sosial dumping: Lønnes med 36 kroner timen](#) (Industri Energi, 11.11.11) [LO-leder i Haugesund: - Store mørketall når det kommer til sosial dumping](#) (NRK Rogaland, 11.11.11) [Grov sosial utnyttelse av fattige østeuropeere](#) (NRK Rogaland, 10.11.11)

Egersund Net tvunget til å rydde opp etter sosial dumping-anklager. Egersund Net har fått pålegg fra Arbeidstilsynet. Sterkest var kritikken mot den utstrakte bruken av ulovlig arbeidstid for litauisk arbeidskraft. Noen av litauerne er ansatt i underavdelingen UAB Egersund Net og noen er leid inn fra Norvetuva. Egersund Net er nå i ferd med å rydde opp. Selskapet opplyser at det i tiden fremover oftere vil innhente detaljinformasjon fra samarbeidspartnerne i Litauen. Problemet kan også delvis forklares ved at ulike regler for arbeidstid gjelder i Litauen og Norge. (Kyst.no, 28.11.11) [Les mer](#)

Se også: [Bruk av ulovlig arbeidskraft gir ufortjent konkurransefortrinn](#) (Kyst.no, 29.11.11)

– **Utenlandsk arbeider i Karmøy kommune tjener 27 kroner timen.** Flere kommuner på Haugalandet bruker entreprenører som leier inn utenlandsk arbeidskraft fra NST-gruppen. Nylig oppdaget Karmøy kommune under en stikk kontroll en arbeider som tjener 27 kroner i timen. – Vi har fått dokumentasjon på at folk får betalt det de har rett på. Hvis det viser seg at dette ikke stemmer, er det et alvorlig avvik, sier Hans Erik Lundberg, eiendomssjef i Karmøy kommune. – Den som bestiller oppdraget har ansvar, sier Geir Allan Stava, LO-leder i Haugesund og omegn. LO mener det offentlige bør være ekstra nøye med hvem de har som underleverandører. (NRK Rogaland, 16.11.11) [Les mer](#)

Bulgarske sjåførere på sultelønn. Når Volvos lastebiler ruller ut fra fabrikk og skal kjøres til kundene, sitter bulgarske sjåførere bak rattet, ansatt i et delvis norskeid bemanningsforetak. Lønna? Tusen kroner i måneden, pluss 35 euro per dag i matpenger, skriver den svenske [LO-Tidningen](#). – Ingen ønsker å leve et slikt liv, sier sjåførene. Det som likevel gjør jobbene interessante for bulgarerne er matpengene som utgjør vel 8.000 norske kroner i måneden og er mer enn de tjener i hjemlandet. (Fri Fagbevegelse, 25.11.11) [Les mer](#)

NST: - Prinsippet om "lik lønn for likt arbeid" blir feil ved at kostnadsnivået ikke er likt for alle.

NST-gruppen i Haugesund leier ut utenlandsk arbeidskraft innen blant annet industri og renhold. Sist uke fortalte en litauisk ansatt at han fikk 400 kroner dagen etter elleve timer på jobb. NST-gruppen vil ikke kommentere saken, men gjør likevel rede for hvilke tanker de har om sosial dumping på [hjemmesidene sine](#). Der skriver de blant annet at en man *burde* skille mellom de som *bor og arbeider* her i landet og de som *bare arbeider* her, når det gjelder lønnsnivå. - Holdningene i NST-gruppen hører ikke hjemme i norsk arbeidsliv, mener Fellesforbundet. (NRK Rogaland, 14.11.11) [Les mer](#)

Politianmeldes for sosial dumping. Arbeidstilsynet politianmelder Eigil Stray Spetalen for sosial dumping i forbindelse med arbeidet på feriestedet Lekerøya i Risør. Punkter i politianmeldelsen er lønningene, manglende risikovurderinger, sikkerhetsmangler, samt for lite opplæring og kritikkverdige boforhold. (Fædrelandsvennen, 18.11.11) [Les mer](#) Se også: [Har ikke fått brukstillatelse for byggene der de litauiske arbeiderne bor](#) (Nettavisen, 21.10.11) [I harnisk etter anklager om «slaveleir»](#) (NA24, 18.10.11) [Tilsynsinspektør omtaler arbeidsplass som slaveleir](#) (Agerposten, 15.10.11)

TJENESTEDIREKTIVET

[Temaside om tjenstedirektivet](#)

Rapport om implementeringen av tjenstedirektivet. BUSINESSEUROPE publiserte i dag en rapport om implementeringen av tjenstedirektivet der de ser på hvordan Points of Single Contact (PSC) forenkler hverdagen til europeisk næringsliv. Organisasjonen oppfordrer medlemslandene til å legge mer vekt på konkurranseevne i stedet for dagens vektlegging av om direktivet etterleveres. Rapporten gir en oversikt over gjenværende utfordringer og det som er oppnådd hittil, i tillegg til ti anbefalinger fra næringslivet om hvordan ytelsen til PSC kan forbedres. (NHO Brussel / BusinessEurope, 28.11.11) [Les mer](#)

VIKARBYRÅDIREKTIVET

Ny runde for vikarbyrådirektivet. Statsminister Jens Stoltenberg varsler at det vil bli en ny høringsrunde om vikarbyrådirektivet. Direktivet skulle etter planen implementeres i norsk lov innen 5. desember. Sterke krefter i fagbevegelsen har jobbet hardt for å hindre det, og regjeringen vil nå gjennomføre en ny høringsrunde. – Vi vil fremme nye forslag rundt EUs vikarbyrådirektiv og be om synspunkter på disse, sier Jens Stoltenberg. (HK Nytt, 24.11.11) [Les mer](#) Se også: [Stoltenberg åpner for en ny runde om vikarbyrådirektivet](#) (Fri Fagbevegelse / ANB, 23.11.11)

Fanemarkering mot vikarbyrådirektivet. LO i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger arrangerer en fanemarkering mot vikarbyrådirektivet i Oslo mandag 5. desember. Det blir den første offentlige markeringen mot direktivet fra fagbevegelsens side og ifølge initiativtagerne er dette bare starten på noe som kan utvikle seg til et veritabelt grasrotoppør. – Vi frykter at EØS-avtalen vil tvinge på oss et arbeidsliv med mye større forskjeller og stadig mer sosial dumping, sier leder av LO i Stavanger, Rolf Bersås. (Nettverk, 16.11.11) [Les mer](#)

Over 70 prosent av norske kommunar har no vekst i folketallet. Arbeidsinnvandring er hovudårsaka.

Medan mange europeiske land opplever befolkningsnedgang, har aldri folketallet i Noreg auka så mykje som dei siste par åra. Det bur no 4 973 000 menneske i Noreg, syner dei siste tala frå Statistisk sentralbyrå (SSB) – ein vekst på 20.050 menneske på eitt kvartal. Innvandringa er den store årsaka, og utgjer for tida 70 prosent av folketilveksten. Og dei fleste som kjem, er arbeidsinnvandrarar frå Europa. Den største nettoinnvandringa kjem frå Polen og Baltikum. (Dag og Tid, 25.11.11) [Les mer](#)

Befolkningsstatistikk: Fremdeles stor polsk og baltisk innvandring. Nye tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at polakkene var den klart største gruppen av utenlandske statsborgere som innvandret til Norge i 3. kvartal 2011. Fra Estland, Latvia og Litauen innvandret til sammen 2 800 i år. Siden bare 100 utvandret, var nettoinnvandringen på 2 700. 1 850 svensker innvandret, mens 1 700 flyttet fra landet, og dermed var nettoinnvandringen av svensker på bare om lag 150. (SSB, 17.11.11) [Les mer](#)

Arbeidsinnvandring gjør folketilveksten i Norge høyere enn i resten av Norden. Antall nordmenn vil stige med nesten 19 prosent innen 2025. Vi kan dermed bli flere enn både finner og dansker. Nico Keilman, professor i demografi ved Universitetet i Oslo, sier hovedforklaringen er den store arbeidsinnvandringen til Norge fra EØS-området. - Norge er attraktivt som et rikt land med store oljeinntekter og lav arbeidsløshet i forhold til de fleste andre land i Europa, sier Keilman. (NRK, 16.11.11) [Les mer](#)

Kun tre har fått arbeidstillatelse etter Maria

Amelie-saken. Justisdepartementet åpnet i slutten av mars for å gi utviste asylsøkere, som Maria Amelie, mulighet til å søke om arbeidsinnvandring. Tall fra UDI viser at kun tre personer har fått opphevet utvisningsvedtak og innvilget arbeidstillatelse fordi de er faglærte. - Vi er ikke overrasket, den forskriftsendringen som kom var bevisst gjort så smal som mulig, sier generalsekretær i Norsk Asylsøker organisasjon, Ann-Magrit Austenå. (P4, 21.11.11) [Les mer](#)

Møre og Romsdal har blitt innvandringsfylke nummer ein. Verftsindustrien trekk utanlands arbeidskraft til Møre og Romsdal. No gjeld det å halde på dei dyktige arbeidsinnvandrane. Ulstein-ordførar Jan Berset (H) er glad for store arbeidsinnvandringa som kommunen har opplevd, for bedriftene treng arbeidskrafta. - Men, me må saman me næringslivet bli flinkare til å trekkje dei inn i samfunnet og integrera dei. (NRK Møre og Romsdal, 17.11.11) [Les mer](#)

Anbefaler «tidlig arbeidsstart» for å unngå kø ved Servicesenteret. - Oljeindustrien bør benytte seg av ordningen med tidlig arbeidsstart, sier arbeidsminister Hanne Bjurstrøm (Ap). Tidlig arbeidsstart innebærer at faglærte personer og spesialister som har levert en fullstendig utfylt søknad om tillatelse, kan få en bekreftelse fra politiet på at de kan starte å arbeide mens søknaden er til behandling. (Stavanger Aftenblad, 16.11.11) [Les mer](#) Se også: [UDI lover lettere arbeidsinnvandring](#) (Stavanger Aftenblad, 13.11.11)

OFFENTLIGE KONTRAKTER

Bjurstrøm nekter å bøye seg for ESA.

Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm er i Brussel for å ordne opp i forholdet mellom den norske regjeringen og EFTAs overvåkingsorgan (ESA) i spørsmålet om ILO 94. ILO-konvensjon nr. 94 setter krav til de som skal levere anbud til offentlig sektor. ESA mener det bryter med EUs konkurransereglement om det er ulike regler for offentlig og privat sektor. ESAs svar er å innføre minstelønn eller allmenngjøre alle tariffavtaler. – Dette er uaktuelt, sier Bjurstrøm. – Dette vil være med på å ødelegge den norske modellen. (LO-Aktuelt, 29.11.11) [Les mer](#) Se også: [Bjurstrøm vil ha EU-støtte i strid med ESA](#) (Stavanger Aftenblad, 29.11.11) [Sier nei til sosial dumping i offentlig sektor](#) (AD, 15.11.11) [Les endringsforskrift](#) (15.11.11) [Les brev fra Arbeidsdepartementet til ESA](#) (15.11.11)

Gjør endringer i «sosial dumping»-forskrift.

Regjeringen holder fast på forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter, fordi den er et viktig redskap mot sosial dumping. Samtidig gjøres enkelte endringer i forskriften for å imøtekomme innvendingene som EFTAs overvåkingsorgan er kommet med. Dette fremgår av et brev fra de norske myndigheter til overvåkingsorganet som svar på påstandene derfra. Forskriftsendringene er trådt i kraft. Nå er det opp til ESA å avgjøre om endringene i forskriften er nok, slik at saken kan henlegges eller om den går til EFTA-domstolen. (Doffin, 29.11.11) [Les mer](#) Se også: [Bjurstrøm ber om drahjelp fra nordiske kolleger](#) (Arbeidsdepartementet, 21.11.11): [Vil stoppe greske lønninger på norske sykehus](#) (Dagbladet, 15.11.11) [Bjurstrøm går mot ESAs dumping-krav](#) (ABC Nyheter, 15.11.11)

Ny rapport: Rekruttering og fastholdelse av høyt utdannet arbeidskraft fra tredjeland. Danmark har økende behov for å rekruttere høyt utdannet arbeidskraft fra utlandet, men det er kamp om de gode hjerner i verden. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd har undersøkt hva Danmark, Norge, Holland, Canada og Storbritannia gjør for å rekruttere og holde på høyt utdannet arbeidskraft fra land utenfor EU. Hovedfunnene er sterk rekruttering og svak integrasjon. Rapporten inneholder også en idékatalog over "best practice" på området. (SFI, pressemelding, 11.11.11) [Les mer](#) Les mer om, og last ned, [rapporten](#) [Rapportsammendrag](#)

- Arbeidsinnvandring en viktig sak for fagpressen. Norge kan få en underklasse som gjør de jobbene nordmenn ikke lengre ønsker å utføre. – Vi er i ferd med å få et klassesdelt arbeidsmarked. Det er bekymringsfullt at det ikke opptar oss, folk flest, mer, sier Svein-Yngve Madssen, ansvarlig redaktør i LO-aktuelt. Han mener fagpressen har en forpliktelse til å skrive om arbeidsinnvandring. (Utrop, 24.11.11) [Les mer](#)

- Manglende integrering på arbeidsplassene kan bryte ned den norske modellen. Arve Bakke, forbundsleder i Fellesforbundet, uroer seg over den negative tendensen i arbeidskraftsproduktiviteten de senere årene. Han mener det er for enkelt å skyldte på arbeidsinnvandringen, men ser likevel sammenhengen mellom den store arbeidsinnvandring og stagnasjonen i produktiviteten. – Det ser vi innenfor industrien i dag hvor du har rene polske arbeidslag og rene norske arbeidslag. Det gir ingen integrering og for dårlig produktivitet i den delen som ikke er norskspråklig, sier Bakke. (Magasinet, 17.11.11) [Les mer](#)

Endret krav om arbeidsperiode i Norge for å få overført rett til dagpenger fra annet EØS-land. EFTAs overvåkningsorgan (ESA) åpnet i mars 2010 sak om EØS-borgeres adgang til dagpenger i Norge. Kravet om minst åtte ukers arbeid i Norge for å få overført rettigheter til dagpenger under arbeidsløshet fra et annet EØS-land er opphevet. – Det stilles fortsatt krav for at en EØS-borger skal kunne få norske dagpenger, sier arbeidsminister Hanne Bjurstrøm. – EØS-borgeren må ha arbeidet i Norge og ha blitt arbeidsledig her. En EØS-borger som ikke har opptjent kravet til minsteinntekt gjennom arbeid i Norge, må ha jobbet på full tid i minst 16 uker i et annet EØS-land det siste kalenderåret. (Arbeidsdepartementet, 03.11.11) [Les mer](#)

Allmenngjøring på tysk. Det kan ikke utelukkes at Tyskland vil få en form for minstelønn etter norsk allmenngjøringsmodell. Det ledende regjeringspartiet, CDU, avviste på sitt landsmøte å innføre en lovbestemt minstelønn slik som tysk LO, DGB, har krevd for tariffløse områder. Nå vurderes ulike modeller, deriblant den norske allmenngjøringsmodellen. (LO-kontoret i Brussel, 17.11.11) [Les mer](#)

Kronikk: Språk er viktig i arbeidslivet. – Det er for enkelt å dra den slutninga at det er fordi vi har stor arbeidsinnvandring at vi ser stagnasjon i produktiviteten, skriver forbundsleder Arve Bakke i en kronikk i dagens VG. Men han mener likevel at det er en sammenheng og sikter til språkvanskene. En undersøkelse Fafo nylig har utført om polske arbeidstakere i Oslo viser at 34 prosent ikke forstår noe norsk, og 29 prosent forstår bare noen få ord. Bakke mener at det i et arbeidsliv hvor folk ikke kan kommunisere med hverandre, lettere kan skje feil i produksjonen eller ulykker. (Fellesforbundet, 16.11.11) [Les mer](#)

FLERE NYHETER finner du på [Fafo Østforums nettside](#)

[Nyhetsarkivet](#)

[Bakgrunn](#)
[Deltakere](#)
[Kontakt](#)

[FoU](#)
[Off dokumenter](#)
[Statistikk](#)
[Andre publ](#)
[Fafo Østforum publ](#)

[Bestill nyhetsbrev](#)
[Avbestill](#)
[Nyhetsbrevarkiv](#)

Fafo

Fafo Østforum er en forskningsstøttet møteplass som gir oppdatert kunnskap om virkningene av EU/EØS-utvidelsene, arbeids- og bedriftsvandringer, endringer i politikkutforming og innsikt i praktiske erfaringer. Gjennom seminarer og nettside er Fafo Østforum en kunnskapsleverandør på temaet. Forumet har i dag 18 deltakere - bedrifter, organisasjoner og offentlige instanser. Forumet er åpent for flere deltakere. Interesserte kan ta kontakt med Fafo Østforums prosjektleder [Line Eldring](#).

På [nettsiden](#) finner du nyhetsklipp om EU-utvidelsen, informasjon om Fafo Østforums aktiviteter, derav program for kommende seminarer og foredragsfoiler fra tidligere seminarer. I Kunnskapsbasen finner du en rekke publikasjoner, se linker i venstre kolonne.

Om nyhetsbrevet: Fafo Østforums elektroniske nyhetsbrev sendes ut jevnlig, og gir deg informasjon om Østforums seminarer, nye publikasjoner, samt tematisert utvalg av nyhetssaker fra vår nyhetstjeneste. Det er gratis å abonnere på nyhetsbrevet. Utskriftsvennlig pdf-versjon av nyhetsbrevene finner du i [nyhetsbrevarkivet](#).

Kontakt:

Fafo, Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Borggata 2b. [Google kart](#)
Tlf: (+ 47) 22 08 86 00. Fax: (+ 47) 22 08 87 00 www.fafo.no